

Sygn. akt VII U 873/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 sierpnia 2021 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 19 sierpnia 2021 r. w Warszawie

sprawy S. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...)w W.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania S. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)w W.

z dnia 1 marca 2018 r. znak: (...)

z dnia 1 marca 2019 r. znak:(...)

z dnia 2 marca 2020 r. znak: (...)

z dnia 1 marca 2021 r. znak: (...)

oddala odwołania.

SSO Renata Gąsior

UZASADNIENIE

W dniu 10 czerwca 2020 r. **S. G.** złożyła odwołanie

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)w W., wskazując jako przedmiot zaskarżenia niewłaściwą podstawę prawną

we wszystkich decyzjach poczynając od decyzji z dnia 4 sierpnia 1988 r.

znak: (...) do decyzji ostatecznej, tj. decyzji z dnia 2 marca 2020 r. znak:(...) Odwołująca wskazała, że istotą sprawy jest rozstrzygnięcie czy istnieje ustalone prawo do emerytury nauczycielskiej od dnia 30 sierpnia 1988 r. oraz czy wydane w stosunku do niej decyzje emerytalne są powiązane z tym samym stosunkiem prawnym – przysługującym do nabytego prawa do emerytury nauczycielskiej. Odwołująca wniosła o ponowne ustalenie prawa do emerytury nauczycielskiej od dnia 30 sierpnia 1988 r. z powodu braku ustalenia prawa do tej emerytury. Wobec odwołującej organ rentowy wydając decyzję z 30 sierpnia 1988 r. popełnił istotne błędy, w tym m. in. oparł decyzję tylko o przepisy ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin oraz przepisy rozporządzeń wykonawczych, jednocześnie pomijając inne istotne przepisy, w tym art. 86-01 ustawy Karta Nauczyciela, jak również przyznał emeryturę w wieku niższym niż wiek emerytalny. Zdaniem odwołującej wskazywane przez nią zaniechania organu rentowego w sposób istotny wpłynęły na nieprawidłowe obliczanie wysokości przysługującej jej emerytury we wszystkich kolejnych

decyzjach oraz oddalenie przez Sądy jej odwołań opartych na prawie nabytym, a nie ustalonym. Odwołująca wskazała przy tym, że odwołuje się od decyzji z dnia 2 marca 2020 r. znak: NE/18123452/5 dotyczącej waloryzacji emerytury, w której organ rentowy zaniechał ponownego ustalenia prawa do emerytury nauczycielskiej od 30 sierpnia 1988 r. (odwołanie z załącznikami k. 3-558 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 22 lipca 2020 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) w W.** wniósł o oddalenie odwołania od decyzji z dnia 2 marca 2020 r. znak: (...) oraz odrzucenie odwołań od pozostałych decyzji z uwagi na przekroczenie terminu na ich wniesienie lub z uwagi na powagę rzeczy osądzonej. Organ rentowy wyjaśnił, że zaskarżoną decyzją pomnożył kwotę przysługującego odwołującej świadczenia przez wskaźnik waloryzacji zgodnie z Komunikatem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 12 lutego 2020 r., wykonując jedynie zapis ustawowy (odpowiedź na odwołanie k. 559 a.s.).

Wykonując zobowiązanie tutejszego Sądu (k. 561 a.s.) w piśmie procesowym z 2 listopada 2020 r. S. G. sprecyzowała, że wnosi o uwzględnienie odwołań od decyzji z dnia 1 marca 2018 r. znak: (...) z dnia 1 marca 2019 r. znak: (...) z dnia 2 marca 2020 r. znak: (...). Dodatkowo w piśmie procesowym z dnia 6 maja (...). odwołująca wskazała, że odwołuje się od decyzji z dnia 1 marca 2021 r. znak: (...) (pisma procesowe odwołującej: z 02.11.2020 r. k. 565-566 a.s., z 06.05.2021 r. k. 673 a.s.).

Sąd Apelacyjny w Warszawie w pkt 3 wyroku z dnia 28 marca 2019 r. sygn. akt III AUa 1600/17 przekazał sprawę z odwołania S. G. od decyzji z dnia 1 marca 2018 r. znak: (...) oraz decyzji z dnia 1 marca 2019 r. znak: (...) tutejszemu Sądowi Okręgowemu. Sprawom nadano sygnatury odpowiednio VII U 145/21 oraz VII U 146/21. Zarządzeniami z dnia 2 marca 2021 r. sprawy zostały połączone ze sprawą VII 873/20 celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia oraz dalszego prowadzenia pod ww. sygnaturą (akta spraw VII U 145/21, VII U 146/21).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona S. G., urodzona w dniu (...) 1940 roku, od dnia 30 sierpnia 1988 roku jest uprawniona do emerytury nauczycielskiej. Na przełomie lat 2018-2021 Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) w W. dokonywał waloryzacji przysługującej S. G. emerytury w następujący sposób:

- decyzją z 1 marca 2018 r. znak: (...) ustalił wysokość emerytury poprzez pomnożenie kwoty świadczenia ustalonego na dzień 28 lutego 2018 r., tj. 2.958,99 zł przez wskaźnik waloryzacji wynoszący 102,98%. Emerytura po waloryzacji do 1 marca 2018 r. wynosiła 3.047,17 zł;
- decyzją z 1 marca 2019 r. znak: (...) ustalił wysokość emerytury poprzez pomnożenie kwoty świadczenia przysługującego w dniu 28 lutego 2019 r., tj. 3.047,17 zł przez wskaźnik waloryzacji wynoszący 102,86%. Emerytura po waloryzacji do 1 marca 2019 r. wynosiła 3.134,32 zł;
- decyzją z 2 marca 2020 r. znak:(...) ustalił wysokość emerytury poprzez pomnożenie kwoty świadczenia przysługującego w dniu 29 lutego 2020 r., tj. 3.134,32 zł przez wskaźnik waloryzacji wynoszący 103,56%. Emerytura po waloryzacji do 1 marca 2020 r. wynosiła 3.245,90 zł;
- decyzją z 1 marca 2021 r. znak: (...) ustalił wysokość emerytury poprzez pomnożenie kwoty świadczenia przysługującego w dniu 28 lutego 2021 r., tj. 3.245,90 zł przez wskaźnik waloryzacji wynoszący 104,24%. Emerytura po waloryzacji do 1 marca 2021 r. wyniosła 3.383,53 zł.

(decyzja ZUS z 04.08.1998 r. k. 38-41 a.s.; decyzje ZUS ws. waloryzacji: z 01.03.2018 r. k. 640 a.s.; z 01.03.2019 r. k. 641 a.s.; z 02.03.2020 r. k. 642 a.s.; z 01.03.2021 r. k. 741 a.s.).

Powyższe okoliczności Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów załączonych do pism procesowych odwołującej oraz organu rentowego. Stan faktyczny sprawy w zakresie mającym znaczenie dla rozstrzygnięcia był bezsporny, a strony nie wnosiły o uzupełnienie materiału dowodowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania były niezasadne.

Na wstępie rozważań wymaga podkreślenia, że przedmiotem postępowania w sprawach o świadczenia z ubezpieczeń społecznych jest co do zasady kontrola decyzji organu rentowego według stanu rzeczy z chwili jej wydania. Przeniesienie sprawy na drogę sądową przez wniesienie odwołania od decyzji organu rentowego ogranicza się do okoliczności uwzględnionych w decyzji, a między stronami spornych; poza tymi okolicznościami spór sądowy nie może zaistnieć. Przed sądem ubezpieczony może żądać jedynie korekty stanowiska zajętego przez organ rentowy i wykazywać swoją rację, odnosząc się do przedmiotu sporu objętego zaskarżoną decyzją, natomiast nie może żądać czegoś, o czym organ rentowy w zaskarżonej decyzji nie decydował. Z tego względu odwołanie wnoszone od decyzji organu ubezpieczeń społecznych nie ma charakteru samodzielnego żądania, a jeżeli takie zostanie zgłoszone, sąd nie może go rozpoznać, lecz zobowiązany jest postąpić zgodnie z art. 477¹⁰ § 2 k.p.c.

Zatem kontrolna rola sądu musi korespondować z zakresem rozstrzygnięcia dokonanego w decyzji administracyjnej, bowiem zgodnie z systemem orzekania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, w postępowaniu wywołanym odwołaniem do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych sąd rozstrzyga

o prawidłowości zaskarżonej decyzji (art. 477¹⁴ § 2 i art. 477^{14a} k.p.c.) w granicach jej treści i przedmiotu (zob. orzeczenia Sądu Najwyższego: postanowienie z dnia 3 lutego 2021 r., I (...) 85/21; wyrok z dnia 21 marca 2019 r., II UK 553/17). Innymi słowy, w sprawie, w której wniesiono odwołanie od decyzji organu rentowego, przedmiot rozważań sądu ubezpieczeń społecznych nie może wykraczać poza zakres przedmiotu rozstrzygnięcia zaskarżonej decyzji.

Ze stanowiska odwołującej wynika jednoznacznie, że kwestionuje wszystkie wydane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzje dotyczące przysługującej jej emerytury nauczycielskiej, począwszy od decyzji z dnia 4 sierpnia 1988 r. znak: (...) na mocy której przyznano jej prawo

do ww. świadczenia, aż po decyzje waloryzacyjne skarżone w niniejszym postępowaniu. Podnosiła przy tym, że świadczenie to zostało jej przyznane

z pominięciem przepisów ustawy Karta Nauczyciela, a jego wysokość została ustalona w sposób nieprawidłowy zarówno w momencie jej przyznania,

jak i w trakcie dokonywanych przez organ rentowy na przełomie lat przeliczeń

i waloryzacji tego świadczenia. Ostatecznie stanowisko odwołującej skupiło się na kwestionowaniu wydanych przez organ rentowy decyzji waloryzacyjnych z lat 2018-2021. Tym samym przedmiotem niniejszej sprawy – jak to wynika z zakresu zaskarżonych decyzji – była kwestia prawidłowości dokonanej przez ZUS waloryzacji przysługującego odwołującej świadczenia. W konsekwencji powyższego Sąd nie badał żadnych innych okoliczności oprócz tych wynikających z zakresu decyzji zaskarżonych przez odwołującą, gdyż jedynie od tych decyzji zostały skutecznie wniesione odwołania. W konsekwencji Sąd nie miał możliwości rozpoznać pozostałych żądań odwołującej w zakresie ponownego przeliczenia przysługującej jej emerytury.

Zaskarżone przez wnioskodawczynię decyzje z 1 marca 2018 r., z 1 marca 2019 r., z 2 marca 2020 r. oraz z 1 marca 2021 r. dotyczyły waloryzacji emerytury. Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było zatem ustalenie, czy waloryzacje zostały dokonane w sposób zgodny z prawem.

Zgodnie z treścią art. 88 ust. 1-4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U.

z 2017 r. poz. 1383 z późn. zm.) emerytury i renty podlegają corocznie waloryzacji od dnia 1 marca roku kalendarzowego. Sposób waloryzacji określa ust. 2 i 3 cytowanego przepisu, w myśl których waloryzacja polega na pomnożeniu kwoty świadczenia i podstawy jego wymiaru przez wskaźnik waloryzacji. Waloryzacji podlega kwota

świadczenia i podstawa jego wymiaru w wysokości przysługującej ostatniego dnia lutego roku kalendarzowego, w którym przeprowadza się waloryzację. Waloryzacja obejmuje emerytury i renty przyznane przed terminem waloryzacji, a w wyniku jej przeprowadzenia kwota świadczenia nie może ulec obniżeniu. Jak wskazuje art. 89 ust. 1 - 3 i 6 tej samej ustawy wskaźnik waloryzacji to średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w poprzednim roku kalendarzowym zwiększony o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym. Wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych jest średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów albo średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, jeżeli jest on wyższy od wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów. Zwiększenie o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia jest przedmiotem corocznych negocjacji, w ramach Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno - (...), przeprowadzanych w czerwcu, w roku poprzedzającym waloryzację. Wskaźnik waloryzacji ogłasza minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w drodze komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, biorąc pod uwagę wskazane wyżej wskaźniki i wysokość zwiększenia.

Zgodnie z komunikatami Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wydawanymi na przełomie lat 2018-2021 ogłaszano następujące wskaźniki waloryzacji:

- w komunikacie (...) z dnia 9 lutego 2018 r. (M.P. 2018 poz. 185) ogłoszono, że wskaźnik waloryzacji emerytur i rent w 2018 r. wynosi 102,98%;
- w komunikacie (...) z dnia 13 lutego 2019 r. (M.P. 2019 poz. 176) ogłoszono, że wskaźnik waloryzacji emerytur i rent w 2019 r. wynosi 102,86%;
- w komunikacie (...) z dnia 12 lutego 2020 r. (M.P. 2020 poz. 177) ogłoszono, że wskaźnik waloryzacji emerytur i rent w 2020 r. wynosi 103,56%;
- w komunikacie (...) z dnia 10 lutego 2021 r. (M.P. 2021 poz. 167) ogłoszono, że wskaźnik waloryzacji emerytur i rent wynosi 104,24%.

Takie też wskaźniki zostały przez organ rentowy zastosowane w zaskarżonych decyzjach kolejno w latach 2018, 2019, 2020 oraz 2021. Poszczególne wskaźniki, stosownie do powołanych wyżej przepisów, zostały każdorazowo pomnożone przez kwoty świadczeń ustalonych na ostatni dzień lutego, tj. kolejno kwoty: 2.958,99 zł (2018 r.), 3.047,17 zł (2019 r.), 3.134,32 zł (2020 r.) oraz 3.245,90 zł (2021 r.). Tym samym stwierdzić należy, że w świetle treści przywołanych wyżej przepisów organ rentowy dokonał prawidłowej waloryzacji przysługującego odwołującej świadczenia. Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do kwestionowania sposobu przeprowadzonej przez organ rentowy waloryzacji przysługującego odwołującej świadczenia. Wysokość zwaloryzowanej emerytury została każdorazowo ustalona według obowiązujących przepisów prawa, na podstawie prawidłowych wskaźników waloryzacji.

W sprawie niniejszej poza sporem pozostawały natomiast okoliczności i twierdzenia podnoszone przez odwołującą, dotyczące nieprawidłowego ustalenia kwoty świadczenia oraz podstawy wymiaru świadczenia. Okoliczności te nie stanowiły przedmiotu zaskarżonej decyzji organu rentowego, która dotyczyła wyłącznie waloryzacji, nie zaś ustalenia wysokości świadczenia emerytalnego. Wyjaśnić należy, że waloryzacja jest czynnością formalno-techniczną, skutkującą wzrostem zwaloryzowanego świadczenia do kwoty równej iloczynowi kwoty świadczenia oraz wskaźnika waloryzacji. W ramach procesu waloryzacji nie dochodzi natomiast do zmian w zakresie wysokości samego świadczenia w wysokości poddawanej waloryzacji. Wobec tego, decyzja waloryzacyjna nie otwiera sporu co do wysokości świadczenia poddanego waloryzacji, ale też nie zamyka ona drogi i nie stoi na przeszkodzie w inicjowaniu postępowania dotyczącego ustalenia wysokości świadczenia, czego w istocie żąda skarżący, a czym nie mógł zająć się w obecnym postępowaniu ani organ ani sądy rozpoznające odwołanie od decyzji waloryzacyjnej (zob. wyroki Sądów Apelacyjnych: w B. z dnia 8 lutego 2018 r., III AUa 638/17, LEX nr 2481790; w Ł. z dnia 15 listopada 2017 r., III AUa 220/17,

LEX nr 2465940, w S. z 10 lutego 2015 r., III AUA 511/14). Równoczesne zwaloryzowanie podstawy wymiaru może wprawdzie sugerować jakąś podwójną podwyżkę faktyczną (wysokość podstawy wymiaru ma przecież bezpośredni wpływ na wysokość świadczenia), w praktyce jednak przy kolejnych waloryzacjach następuje ponowne przemnożenie kwot świadczenia przez stosowny wskaźnik (zob. A. K. (red.), Komentarz do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, [w:] Emerytury i renty z FUS. Emerytury pomostowe. Okresowe emerytury kapitałowe. Komentarz do trzech ustaw emerytalnych, wyd. I. Opublikowano: LEX/el. 2019). Ustalenie odmiennej kwoty świadczenia podlegającego waloryzacji w stosunku do kwoty świadczenia po waloryzacji dokonanej rok wcześniej wymagałoby zajścia takiej okoliczności, która miałaby wpływ na wysokość tego świadczenia, co w niniejszej sprawie nie wystąpiło.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

SSO Renata Gąsior